

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Qvæstio XII. De Satisfactione, Quæ est tertia pars Sacramenti œnitentia. &
primò, de eius essentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Affirma-
tur.

Sed verius est, absolute posse. Ita ceteri Doctores. Probatum Primò: Ex Capitulo *Significasti, de Adulterijs*, vbi habetur quomodo Sacerdos detexerit adulterium cuiusdam mulieris cum alio Sacerdote ipsa volente. Probatum Secundò: Ratione. Nam dum pœnitens concedit hanc facultatē Sacerdoti, perinde facit secundū æstimationem moralem, ac si ipsemet alteri diceret: perinde enim est siue per te dicas tertio, siue facias potestatem Sacerdoti vt illi dicat. Confirmatur: Quia ille tertius non censetur scire ex confessione, sed extra confessionem.

Permittens
peccatum
suum reue-
lari, non
dispensat
in iure
diuino.

Dices Primò: Sacerdos iure Diuino tenetur celare: atqui pœnitens non potest dispensare in iure diuino: ergo &c.

Respondeo: Pœnitentē non dispensare in iure diuino, sed per suum cōsensum apponere circumstantiam, quā positā, definit Ius diuinū obligare. Sicut si condones mihi quod tibi iuramento promissi, non dispensas in iuramento, sed apponis circumstantiā, quā positā, definit iuramentū obligare: nam solū in tui fauorē obligabar, ac proinde sub tacitā quādam conditione, nempe si velles.

Sigillum
principaliter
est in-
stitutum in
fauorem
pœnitentis,
non Sa-
cramenti.

Dices Secundò: Sigillum introductū est in fauorem publicum; sicut priuilegium illud quod Clericus non possit trahi ad tribunal seculare: ergo sicut Clericus non potest huic fauori renuntiare, ita nec pœnitens illi.

Respondeo: Præceptū Sigilli confessionis primario introductū est in fauorem pœnitentis. Primarius enim finis est, vt confessio non esset suspecta & metuenda pœnitenti; non autem, vt honor haberetur Sacramento: quamquam hinc pendeat ratio obligandi: sicut obligatio iuramenti promissorij tota est in fauorem eius, cui fit promissio; ratio tamen obligans est reuerentia Religionis. Secus est de priuilegio Clericorum: hoc enim datū

est principaliter in honorem Ordinis Clericalis, qui censetur contemni, & iniuriā affici in omnibus Clericis, dum aliquis Clericus ad tribunal seculare pertrahitur.

Obseruandum tamen Primò: Hanc licentiam debere cōcedi expressè, vt omnes fatentur. Neque sufficit implicita seu interpretatiua licentia; multoque minus sufficit rati habitio. Secundò: Debere esse omnino liberam, nulloque modo coactam. Vnde si vxor coacta à marito, daret hanc potestatem Confessario, esset sacrilegium reuelare. Tertio: Debere subesse iustam causam: alioquin si leui de causa fiat hæc concessio, nihilominus erit aliquod peccatum sacrilegij reuelare: per se tamen non esset mortale: posset tamen esse mortale ratione scandalii.

ARTICVLVS V.

Vtrum, quando Confessarius aliā viā nouit peccatum siue ante siue post confessionem, possit illud reuelare?

Respondeo: Certum est, posse: vt communiter docent DD. Vide Nauarrū Capit. *Sacerdos*, num. 161. Probatum: Quia per confessionem non amittit ius illud, quod antea habebat, vel post aliā viā acquisiuit: alioqui confessio euerteret iudicia, & fraudibus patrocineretur: vt, si aliquis coram duobus Sacerdotibus crimen homicidij commisisset, illis confiteretur, ne posset accusari vel deferri.

Cauendū tamen, vt nihil amplius dicat, quam extra confessionem nouit: neque magis affirmet, quam ratio per quam nouit, patiatur. Cauendum quoque omne scandalum.

Q V Æ S T I O XII.

De Satisfactione, quæ est tertia pars Sacramenti Pœnitentiæ. Et primò, de eius essentia.

Satisfac-
tionis du-
plex Acce-
ptio.

Circa hanc quæstionem: Notandū Primò: Nomen *Satisfactionis* esse commune ad cōpensationem, quæ fit in rebus ex cōtractu, vel damno illato, quæ cōpensatio proprie dicitur *Restitutio*: & ad eam, quæ fit in commutatione actionum, præsertim ex illata iniuria; quæ, quia proprio nomine caret, retinet nomen genericum *Satisfactionis*.

Debetur
Deo, pro
illata ei
iniuria.

Satisfac-
tio, alia
pro culpa.

Notandum Secundò: Per peccatum fieri iniuriam Deo, dum Deus per illud quodamodò contemnitur, eiusq; honor læditur. Vnde pro eo, iure naturæ debetur Deo satisfactio. Si enim homini debita est satisfactio ob iniuriam ei irrogatam, multo magis Deo. Hæc autem Satisfactio est duplex: scilicet pro culpa peccati, & pro pœnā. Pro culpa quidē: Quia enim peccator voluntariè Deo fecit iniuriam lædens eius honorem, obligatur ad hanc voluntatem retractandam, & contrario affectu diuinum honorem faciendum: quod fit actu cōtritionis, quo dolemus de iniuria Deo illata, & contrario affectu honorem diuinum restituimus, (non quidem efficaciter, sed quo ad affectum:) proponentes Deo obedire. Et hæc dicitur satis-

factio pro culpā, id est, pro voluntariā in Deum iniuriā, quatenus hæc iniuria constituit hominē formaliter peccatorem, & iniuriam in Deū: oriturq; obligatio huius satisfactionis in peccatore immediate ex ipsa culpa. Altera satisfactio est pro pœnā debita: nam ex iniuria oritur in eo, cui iniuria inferitur, ius puniendi siue per se, siue per iudicem: & in peccatore oritur reatus pœnæ, id est, obligatio sustinendi pœnam. Et quamuis non sit necesse ad æqualitatem iustitiæ, vt peccator sibi pœnam inferat (satis enim est, vt alter, qui offensus est, eam infligat): tunc tamen non erit verè *Satisfactio*, sed *Satisfactio*. Vnde vt proprie dicatur *satisfacere* peccator, necesse est vt iniuriam in se vindicet, sibi-que pœnam infligat; præsertim cum hæc satisfactio tendat ad reconciliationem.

Notandum Tertio: Remissā culpā mortiferā, id est, condonatā iniuriā, seu læsionem honoris diuini (quatenus constituebat hominē formaliter peccatorem) & consequenter remissā pœnā æternā, que & pœnā æternā, iustificato, non potest debitū pœnæ æternæ quod remanet ante erat, permanere: sed necesse est vel torū tolli, vel commutari in debitum pœnæ temporalis, vt

Doctores

Doctores loquuntur; id est, tolli aeternitatem, & remanere debitum poenarum per aliquod determinatum tempus sustinendarum. Fieri enim nequit, ut iustificatus sit debitor poenae aeternae, cum habeat ius ad aeternam beatitudinem, quod non minus est efficax, quam debitum poenarum; imò est efficacius: nam contra iustitiam esset, si ei non satisfaceret; nõ autem esset contra iustitiam, si poena non soluere-
tur. Quòd verò non tollatur totum debitum poenae per iustificationem, patet ex dictis supra quaest. 86. art. 4.

4
Quantum id sit, soli Deo notum.

Quantum verò praecise ex ipsa iustificatione remaneat poenarum, soli Deo notum est, cuius arbitrio haec res determinatur. Certum tamen est, esse aliquid determinatum. Quod tamen varium est, pro varietate, grauitate, & multitudine peccatorum: de quo tamen aliquid detrahitur per contritionem, qua peccator se disponit ad iustificationem. Si enim haec cõtritio est meritoria gloria, vt plerique Doctores tradunt, cur non etiam remissionis poenae temporalis? quin imò potest haec esse tam vehemens, vt omnè debitum poenae exhauriat.

Pari modo virtute huius Sacramenti aliquid detrahitur: Nam hoc Sacramentum non solum ad remissionem culpae & poenae aeternae est institutum, sed etiam poenae temporalis; quia institutum est ad perfecte delendum peccatum.

Verum quia ordinariè neque cõtritio est adeò perfecta, vt totum debitum poenae temporalis, quod praecise ratione iustificationis superest, tollat; neque etiam ipsa absolutio totum quod reliquum est, auferat; ideò Dominus huius Sacramenti partem tertiam voluit esse Satisfactionem, quae partem vi sua, partim virtute Clauium debeat, quod reliquum est poenae temporalis.

3
Cur Christi-
tus voluerit
satisfactionem
esse partem
Sacramenti?

Ex his patet quid sit Satisfactio: quod D. Thomas explicat hac qu. 12. Nam Satisfactio hoc loco generatim est Compensatio iniuriae per peccatum Deo illata; estq; duplex, scilicet pro culpa, & pro poena. Satisfactio pro culpa, est cõpensatio pro iniuria Deo illata, quatenus illa constituit hominem formaliter peccatorem. Satisfactio pro poena, est compensatio pro iniuriã, quatenus inducit reatum poenae, seu obligationem poenae sustinendae.

6
Quid satisfactio, & quae sit?

Q V A E S T I O XIII.

De Satisfactionis possibilitate.

ARTICVLVS I.

Virum possit homo Deo satisfacere?

7
Homo Deo est debitor duobus titulis, beneficij & iniuriae.

NOtaandum est: Hominem dupliciter esse Deo debitorem. Primò: Ratione beneficiorum; & sic pro modulo suo ei satisfacit per virtutè Religionis; vt sacrificio, laude, gratiarum actione &c. Sed de hac satisfactione nõ est hic quaestio. Secundo: Ratione iniuriae illatae per peccatum. In peccato autem sunt tria, pro quibus potest intelligi fieri satisfactio, scilicet culpa, poena aeterna, & poena temporalis, quae remissa culpa & poena aeterna superest luenda. Nunc est

DVBIVM I.

Virum homo possit condignè satisfacere pro culpa mortifera, & poena aeterna?

8
Quidam existimant.

Quidam Catholici existimant, posse idque duplici fundamento: Alterum est, Quia cõtritio naturã suã delet peccatum, sicut lux tenebras; ac proinde satisfacit pro illo: in tali enim modo delendi peccata implicite continetur efficacissima satisfactio. Alterum est, Quia contritio æquiualeat iniuriae Deo illatae, eamque ex æquo compensat: quia nõ minus efficaciter honorem Dei instaurat, quàm eum laeserit: sicut enim laesit solo affectu, ita etiam affectu eundem refarcit.

9
Verius est contritione non deleri formaliter culpam mortalem.

Respondeo & Dico Primò: Contritio non delet culpam mortalem, tamquam forma contraria. Est communis sententia Doctorum.

Probatum Primò: Ex Concilio Tridentino, sess. 6. c. 6. vbi dicit, Contritionem esse dispositionem ad iustificationem: ergo non est causa formalis iustificationis, ac proinde non delet formaliter peccatum vt forma contraria. Capite 7. dicit remissionem peccatorum consequi seriem dispositionum capite 6. descriptam, in qua serie includitur contritio: atqui, si formaliter fieret remissio culpae per contritio-

nem, non sequeretur, sed intimè in eã includeretur. Eodem capite 7. docet nos formaliter iustos esse per donum quoddam permanens, quod nobis infunditur secundum mensurã nostrae dispositionis: atqui contritio neque est donum permanens, neque proprie infunditur, neque datur secundum nostram dispositionem, sed ipsamet est dispositio à nobis elicitã. Et capite 9. dicit necessarium esse credere, neque remitti, neque remissa vnquã fuisse peccata, nisi gratis diuinã misericordiã propter Christum: atqui iuxta illam sententiã non remitteretur gratis, neque ex misericordia, sed ex iustitia; imò ex naturali necessitate, sicut infusa luce delentur tenebrae. Nec sufficit, si dicas peccata gratis remitti, quatenus gratis datur auxilium praeueniens, quo auxilio peccator elicit cõtritionem: quia sic etiam dicere possemus vitam aeternam numquam dari, nisi gratis & ex misericordia, non autem ex meritis: nam auxilium praeueniens ad merendum datur gratis.

Abstergetur primum.

Probatum Secundo: Ex illa sententia sequitur, remissionem peccatorum non esse nouum beneficium poenitentibus distinctum ab actu cõtritionis: nam intrinsecè includitur in contritione, veluti intrinsecus effectus eius formalis, sicuti depulsio tenebrarum intrinsecè includitur in lumine, nec est quid distinctum; & sicut exclusio caecitatis includitur in visu: atqui hoc est contra Scripturas, quibus promittitur remissio peccatorum poenitentibus, tanquam nouum & summum beneficium: Ezechielis 18. v. 21. Si impius egerit poenitentiam, omniã iniquitatum eius non recordabor. Prouerb. 28. v. 13. Qui confessus fuerit scelera sua, & reliquerit ea, misericordiam consequetur: & alibi. Et est contra Conciliũ Trident. sess. 14. c. 4. Fuit, inquit, quouis tempore ad impetrandam peccatorum veniam hic contritionis motus necessarius, & in homine post Baptismum lapsõ ita demum preparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinae misericordiae, & voto praestandi reliqua conueniens sit: vbi Concilium duplicem distinctionem inlinuat.

Y y ij

Probatum